

Samla oversending frå Bømlo kommune, førebuing til kontrollutvalsmøte 24.09.26

Orientering om oppfølging av PwC-rapporten om drifta i kommunen

Bakgrunn:

Kontrollutvalsleiar har via sekretariat bedt om ei orientering frå kommunedirektør om oppfølging av PwC-rapporten om drifta i kommunen.

Vidare følgjer ei kort oppsummering av korleis arbeidet er organisert administrativt og korleis ein vil sikre politisk involvering i arbeidet fram mot kommunedirektøren sitt framlegg til budsjett og økonomiplan 2027-2030.

Rapporten og anna arbeid med tiltak for balanse i økonomien:

PWC rapporten er eit kunnskaps- og avgjerdsgrunnlag. Den er ikkje ein ferdig vurdert løysing for korleis strukturen i tenestene skal vere eller vedtak om konkrete endringar.

Rapporten inneheld PWC sine vurderingar og forslag. Kommunen må sjølv avgjere kva tiltak som skal greiast ut, prioriterast og gjennomførast. Fleire tiltak krev nærare utgreiing, lokal tilpassing og politiske vedtak for dei eventuelt kan setjast i verk. I vurderinga om eit tiltak skal effektuerast må kommunen sjå økonomisk verknad i samanheng med konsekvensar for tenestekvalitet, brukarar, tilsette, organisasjon og lokalsamfunn.

Oppfølginga av rapporten er integrert i arbeidet med budsjett og økonomiplan for 2027-2030. I tillegg blir oppfølginga samordna med arbeidet med tiltakspakkane (TP1-4, konkrete framlegg til administrative endringar). Målet er ikkje å gjennomføre alle forslaga i rapporten, men danne grunnlag for eit realistisk og prioritert sett med tiltak som kan gi varig økonomisk effekt samstundes som me sikrar forsvarlege tenester.

Organisering av den administrative oppfølginga:

Kommunedirektøren har det overordna ansvaret for samordne oppfølginga og legge fram eit heilskapleg budsjett- og økonomiplanforslag. Leiargruppa prioriterer mellom tiltak, avklarar kva som kan gjennomførast innafor administrativt styringsansvar og kva som må fremjast som politiske saker.

Kommunalsjefane har ansvar for utgreiing og oppfølging innanfor sine sektorar. Verksemdsleiarane skal bidra med kunnskap om drift, konsekvensar, gjennomføringsevne og risiko. Økonomi og Personal støttar arbeidet med kvalitetssikring og berekning av økonomisk effekt, bemanningsverknader, omstillingsprosessar og innarbeiding i budsjett og økonomiplan.

Det er laga ei oppfølgingsoversikt over dei ulike tiltaka. Oversikta er lagt inn i dokument tilgjengeleg for ordførar, andre politiske medlemmar i Læringsnettverket (KS), tillitsvalde og verneombod. Lista er gjenstand for presentasjon og drøfting i Administrasjonsutvalet som administrasjonen har tilrådd ordførar å arrangere i forkant av kvart formannskapsmøte for å sikre politisk orientering og drøfting av no-situasjon, tiltak på kort sikt og tiltaks som ein jobbar med lengre horisont. Oppfølgingsoversikta skil mellom administrative tiltak, politiske tiltak og tiltak kor ein politisk må ta stilling til om tiltak kan gjennomførast av administrasjonen eller om politisk vedtak er krevd.

19.august vart det avholdt samling for strategisk leiargruppa og verksemdsleiarane i kommunen. Formålet var å få konkrete innspel frå dei ulike tenestelinjene til tiltak, kor ein skil mellom administrative og politiske tiltak, tiltak som har effekt på kort sikt (2027) og tiltak med verknad seinare i økonomiplanperioden. Tiltak lista som del av tiltakspakke nr 4 og PWC rapporten var naturleg å løfte i denne samanhengen. Innspela som kom blir tekne vidare i strategisk leiargruppe og blir tatt med vidare i budsjettarbeidet. Tidleg og tydleg involvering av leiargruppa i kommunen er i tråd med PWC si tilråding om at gevinstrealisering må integrerast i ordinær styring gjennom tydelege mål, ansvar, måling og rapportering.

Døme på tiltak som er under arbeid eller vurdering

Tiltaksoversikta frå PWC er omfattande og gitt, men likevel under utvikling i forhold til innhald. Døma her viser breidda i arbeidet, men er ikkje ei fullstendig tiltaksliste eller ei forhandsprioritering av kva som vil inngå i budsjettframlegget.

1. Sentrale styringsorgan

Det blir mellom anna arbeid med organisasjons- og leiarstruktur, meir samordna verksemdsstyring, sjukefråvær, digitalisering og KI og nytt system for økonomihandtering (med Stord og Fitjar). Fleire av tiltaka er administrative, men gjennomføring og uttak av effekt krever tydeleg ansvar, kapasitet og oppfølging.

2. Oppvekst, Kultur og idrett

Aktuelle døme er gjennomgang av barne- og familietenesta, tildelingsmodell i skulen, organisering av tilbod til særleg ressurskrevjande elevar og vurdering av struktur og

tenestenivå. Tiltak som gjeld skulestruktur, forskrifter eller vesentlege endringar i tilbod blir førebudd for politisk handsaming.

3. Helse, Sosial og Omsorg

Det blir mellom anna arbeidd med ambulante tenester, bustadstruktur i habiliteringstenesta, velferds- og meistringsteknologi, tildelingspraksis, vikarbruk, oppgåvedeling og fastlegetenesta. Oversikta viser at nokre tiltak er gjennomførte. Andre er planlagde eller krev utgreiing og politisk avklaring.

4. Samfunnsutvikling

Døme er sjølvkost og gebyr på plan- og byggesak, vurdering av nedklassifisering av kommunale vegar, forvaltning av bilpark, bygg- og eigedomsforvaltning, ytterlegare ENØK tiltak. Fleire tiltak krav investeringar eller prinsipielle avklaringar før effekt kan leggjast til grunn i budsjettet.

Tiltaksoversikta viser og at tiltak kan bli utsett eller forkasta dersom økonomisk effekt blir vurdering som for låg, konsekvensane for store eller føresetnadane for endring ikkje er tilstade i praksis. Dette er ein viktig del av den administrative kvalitetssikringar og viser PWC rapporten blir nytt som grunnlag for vurdering, ikkje vedtak eller ferdig bestilling.

Politisk involvering forankring

I tillegg til løpande orienteringar frå administrasjonen om bestilling av rapporten, prosess og ferdig rapport fekk kommunestyret orientering om den ferdige rapporten i kommunestyret 8.juni. Under budsjettkonferansen i kommunestyresalen 22.juni, presenterte PWC hovudfunn og analyse, Statsforvaltaren orienterte om ROBEK og kommunedirektør presenterte skisse til budsjett og økonomiplan for 2027-2030. Konferansen var ein arena for informasjon og drøfting, ikkje for vedtak (som kjem i samband med budsjettprosessen som blir innleia med framlegg 26.oktober.

Formannskapet har støtte etablering av ei økonomisk referansegruppe. Hausten 2026 blir gruppa nytta som ein arena for dialog med dei politiske gruppeleiarane, der administrasjonen kan informere om status og moglege tiltak, og få signal om kva område og forslag frå PWC som bør utgreiast nærmare fram mot budsjettframlegget. Den økonomiske referansegruppa skal vere open for publikum og andre, erstattar ikkje ordinær politisk behandling og har ikkje avgjerdsmynde. Prioriteringar og vedtak skal gjerast i den formelle politiske organa. Tiltak av prinsipiell karakter, eller tiltak som krev endring i tenestestruktur, forskrifter, gebyr eller politisk vedtekne ordningar, skal fremjast

for relevant politisk utval og kommunestyret. Kommunestyret fastset den overordna retninga, gjer prioriteringane og set ambisjonsnivået gjennom budsjett- og økonomiplan.

ROBEK som ramme for arbeidet.

Kommunen er registrert i ROBEK. Det inneber statleg kontroll av lovligheten til årsbudsjett, kontroll av låneopptak og langsiktige leigeavtaler. Kommunen har sjølve ansvar for å velje tiltak og skal fastsette og gjennomføre ein tiltaksplan som sikrar at økonomien kjem i balanse. ROBEK statusen skjerpar kravet til at budsjettet må vera realistisk, kunnskapsbasert og i balanse. Kommunestyret må gjere reelle prioriteringar og kan ikkje saldere budsjettet med ufordelte innsparingskrav utan å ta stilling til kva budsjettområde som skal bera reduksjonane. Dette gjer det nødvendig å grundig kvalitetssikre effekt, plassere ansvar og avklare konsekvensar før tiltak blir innarbeida i budsjettet.

Framdriftsplan

Tidspunkt	Aktivitet
August - september-oktober	Utgreiing og prioritering i leiargruppa, dialog i tenestelinja og i økonomisk referansegruppe om tiltak og prioritering.
16.–23. oktober	Ferdigstilling og kvalitetssikring av budsjettframlegg og økonomiplan
26. oktober	Kommunedirektøren presenterer budsjett 2027 og økonomiplan 2027–2030. Tiltak i PWC rapport er innarbeida.
November	Politisk behandling i utval og formannskap
14. desember	Endeleg behandling i kommunestyret

Orientering frå kommunedirektøren om korleis tilrådingane i rekneskapsrapporten vil bli følgde opp

Bakgrunn:

Kontrollutvalet gjorde i møte 05.05.2026 følgjande vedtak:

«Med bakgrunn i det som kjem fram i nummerert brev nr. 32 frå Deloitte AS, ber kontrollutvalet kommunedirektøren møte i kontrollutvalet 24.09.2026 for å gjere greie for korleis tilrådingane i rapporten vil bli følgde opp. Skriftleg informasjon skal sendast sekretariatet innan 11.09.2026.»

Tilrådingane er registrerte som eigne aktivitetar i Microsoft Planner til Økonomiavdelinga. Microsoft Planner er Microsoft 365 sitt oppfølgingsverktøy for oppgåver og tiltak, der aktivitetar kan registrerast med ansvarleg person, frist, status og dokumentert framdrift.

Kommunedirektør stiller i møtet saman med Økonomisjef Sindre Halvorsen.

Samla status

Planner-uttrekket omfattar åtte oppfølgingsaktivitetar. Status per 08.09.2026 er:

3 Fullført	1 Pågår	4 Ikkje starta
----------------------	-------------------	--------------------------

Alle aktivitetane har registrert ansvar og forfallsdato. Fullført-status i oversikta byggjer på statusfeltet i Planner. For aktivitetar som ikkje er fullførte, går planlagde fristar fram av vedlagt tabell med

3. Status for dei enkelte tilrådingane

Oppfølggingstiltak	Status	Frist	Kva skal følgjast opp
Sjølvkost BVA – kalkylerente og noteopplysningar	Ikkje starta	10.10.2026	Sikre at sjølvkostrekneskapen nyttar kalkylerente, ikkje faktisk rente, og at sjølvkostkalkyle og opplysningar blir tekne inn i note til kommunen sin rekneskap.

Oppfølgingstiltak	Status	Frist	Kva skal følgjast opp
Månadleg gjennomgang av fastløn / lønnsk kontroll	Fullført	30.11.2026	Formalisere rutinen og følgje opp at einingane gjennomfører og melder tilbake på kontroll av utbetalingslister kvar månad.
Avsetning av tap til utlån (startlån/sosiale utlån)	Ikkje starta	08.01.2027	Vurdere og bokføre tapsavsetning som reflekterer kommunen sin risiko, mellom anna basert på tap og inkasso i rapport frå Intrum.
Realismekravet til budsjett (sjukelønsrefusjon og bundne fond)	Pågår	30.09.2026	Innarbeide budsjettering av sjukelønsrefusjon og avsetning til bundne fond for å møte realismekravet.
Verdivurdering av anleggsmiddel / nedskrivingsvurderingar (KRS 9)	Ikkje starta	08.01.2027	Etablere systematisk vurdering av nedskrivingsbehov, særleg ved årsavslutning, for anleggsmidlar og investeringar i selskap.
Oppdatere finansreglement (frå 2017)	Ikkje starta	28.10.2026	Revidere finansreglementet slik at det er oppdatert i tråd med ny kommunelov og gjeldande praksis.
Klassifisering av negativ driftskonto i balansen	Fullført	15.01.2027	Sikre korrekt klassifisering som kortsiktig gjeld og presentasjon i balansen i samsvar med regelverket.
Debetpostar i leverandørreskontro – rett klassifisering	Fullført	14.08.2026	Sikre at vesentlege debetpostar blir omklassifiserte til eigedelssida og ikkje reduserer leverandørgjelda.

Vidare oppfølging

Oppfølginga vert gjennomført med utgangspunkt i aktivitetane, ansvaret og fristane som er registrerte i Microsoft Planner. Tiltaka vert følgde opp regelmessig i økonomileiarmøte, der status, framdrift og eventuelle avklaringar vert gjennomgått.

Fleire av tilrådingane kan først ferdigstillast i samband med årsavslutninga og utarbeidinga av årsrekneskapen for 2026. Dette gjeld særleg vurdering av tapsavsetningar til utlån, nedskrivingsvurderingar etter KRS 9 og sjølvkostrelaterte vurderingar. Desse aktivitetane er derfor registrerte med ansvar og fristar tilpassa arbeidet med årsoppgjeret.

Når det gjeld oppdatering av finansreglementet, må eit revidert reglement behandlast og vedtakast av kommunestyret før tilrådinga kan reknast som fullt ut gjennomført. Arbeidet med revidering av reglementet er sett i gang og vil bli lagt fram for politisk behandling når framlegget er ferdigstilt.

Kommunedirektøren vurderer at oppfølginga av tilrådingane er godt ivareteken gjennom registrering i Planner, faste statusgjennomgangar i økonomiarmøte og etablerte fristar for gjennomføring.

Oppdatering frå kommunedirektøren om oppfølging av handlingsplan etter Forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll av Bømlo kommunale eigedomsselskap AS jf. Vedtak PS 38/25

Bakgrunn:

Kontrollutvalet gjorde 20.11.2025 PS 38/25 slikt vedtak:

1. Kontrollutvalet tek til vitande at kommunen har gjort framsteg i forbetningsarbeidet, men ser at det framleis er behov for vidare oppfølging.
2. Kontrollutvalet ber om ei ny skriftleg oppdatering på handlingsplanen til eitt av haustmøta i 2026.

Kommunedirektør stiller i møtet saman med Juridisk seniorrådgjevar, June Stavland.

Vidare følgjer ei oppdatering med status på arbeidet.

Skriftleg status på handlingsplanen

Kommunestyret har etter framlegg frå kontrollutvalet vedteke ein handlingsplan for oppfølging av forvaltningsrevisjonen. Det står framleis ein del arbeid att for å komma i mål med handlingsplanen. Det er ein del større, tidkrevjande arbeid som skal på plass. Bømlo kommune nyttar revisjonsrapporten til å forbetra den generelle eigarstyringa i Bømlo kommune. Ikkje berre eigarstyringa inn mot Bømlo kommunale eigedomsselskap (BKE).

Eigarskapsmelding

Sidan sist orientering er ein godt i gong med arbeidet med eigarskapsmeldinga i samsvar med vedteken handlingsplan.

Slik føremålet er vedteke i planprogrammet, deler Bømlo kommune strategien for eigarskap i to:

- Del 1: Prinsipp for eigarstyring. Denne delen skal dekke bokstav a) i lovparagrafen, det vil seie prinsipp og generelle føringar.
- Del 2: Oversyn over og føremål med selskapa/verksemdene. Denne delen skal dekke bokstav b) og c) i lova.

I formannskapet sitt møte 29.01.2026 (sak ME 3/2026) fekk administrasjonen innspel på kva politikarane ynskjer av eigarskapsmeldinga og kva den bør innehalda.

Utkast til Eigarskapsmeldinga del 1 var til formannskapet 16.04.26(sak ME 17/2026) for tilbakemelding på føreslegne endringar, eventuelle manglar og om det er behov for ei ny, avgrensa høyringsrunde for del 1. Politikarane var nøgde med utkastet til del 1.

Arbeidet med Eigarskapsmeldinga del 2 er starta. Det er avklara at ein ikkje ynskjer innspelsrunde på denne i forkant av utarbeidelsen av utkast no i haust.

Ein håpar enno at ein i samsvar med planprogrammet skal få ferdigstilla og vedtatt ny eigarskapsmelding i løpet av 2026.

Bustadsosial handlingsplan

I tråd med handlingsplanen, skal Bømlo kommune utarbeida ei oversikt over behovet for bustader for vanskelegstilte på bustadsmarknaden. Dette arbeidet er ein del av den bustadsosiale handlingsplanen, med planlagt oppstart i mai 2025 og mål om politisk handsaming av mandat i Utval for levkår i august 2025.

Dette arbeidet har ikkje hatt framdrift den siste tida, då den bustadsosiale planen treng forankring i mellom anna kommuneplanens samfunnsdel (KPS) som vart vedteken i år, og kommuneplanens arealdel (KPA) som framleis er under arbeid og skal på ny høyring i haust.

Vidare oppfølging

Det står framleis att ein del arbeid før handlingsplanen er fullt ut gjennomført. Det er ein del større, tidkrevjande arbeid som skal på plass.